

Kúria
ítélete

Az ügy száma: Bfv.III.936/2018/15.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Kónya István, a tanács elnöke
Dr. Sebe Mária, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2018. november 13.

Az ügy tárgya: önbíráskodás büntettének kísérlete

Terhelt: fk. I. rendű

Első fok: Pesti Központi Kerületi Bíróság, 22.B.13.278/2016/43., ítélet, tárgyalás,
2017. december 4.

Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 23.Fkf.6055/2018/17., ítélet, nyilvános ülés,
2018. május 29.

Az indítvány előterjesztője: Legfőbb Ügyészség

Az indítvány iránya: a terhelt terhére

Rendelkező rész

Az önbíráskodás büntettének kísérlete miatt fiatalkorú I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 23.Fkf.6055/2018/17. számú ítéletét fiatalkorú I. rendű terhelt tekintetében megváltoztatja, és a terhére megállapított önbíráskodás büntettének kísérlete miatt 1 (egy) évi és 6 (hat) hónapi szabadságvesztésre, valamint 2 (kettő) évi közügyektől eltiltásra ítéli. A szabadságvesztést fiatalkorúak fogházában kell végrehajtani.

Az I. rendű terhelt a szabadságvesztésből legkorábban a kiszabott szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Egyidejűleg az elzárásra vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Elrendeli a Pesti Központi Kerületi Bíróság 16.Fk.26.182/2011/10. számú ítéletével kiszabott 3 (három) hónap fiatakorúak fogházában végrehajtandó szabadságvesztés büntetés utólagos végrehajtását.

Egyebekben a megtámadott határozatot fiatakorú I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 32.630 (harminckettőezer-hatszázharminc) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2017. december 4-én kihirdetett 22.B.13.278/2016/43. számú ítéletével fiatakorú I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett önbíráskodás büntettének kísérletében [Btk. 368. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) és c) pont] és ezért 1 év 6 hónapi szabadságvesztésre és 2 évre a közügyek gyakorlásától eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést fiatakorúak fogházában rendelte végrehajtani azzal, hogy a terhelt legkorábban büntetése kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Elrendelte a Pesti Központi Kerületi Bíróság 16.Fk.26.182/2011/10. számú ítéletével kiszabott 3 hónapi fiatakorúak fogháza utólagos végrehajtását. Rendelkezett a lefoglalt bűnjelek megsemmisítéséről és bűnügyi költség megfizetésére kötelezte a terheltet.
- [2] Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Fővárosi Törvényszék a 2018. május 29-én meghozott 23.Fkf.6055/2018/17. számú ítéletével megváltoztatta az elsőfokú ítéletet és fiatakorú I. rendű terhelt büntetését a szabadságvesztés és közügyektől eltiltás mellőzésével 90 napi elzárásra enyhítette, a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelésére vonatkozó rendelkezést mellőzte, egyebekben az I. rendű terhelt vonatkozásában helybenhagyta az elsőfokú határozatot.

II.

- [3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Legfőbb Ügyészség Fk.Bf.872/2018/1-I. szám alatt, az 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés b) pontjára alapítva fiatakorú I. rendű terhelt terhére terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. Indokai szerint a bíróság által kiszabott büntetés mind nemében, mind tartamában törvénysértő.
- [4] A Btk. 368. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) és c) pontja szerint minősülő két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett zsarolás büntettének kísérlete miatt az elkövetéskor tizenhetedik életévét betöltött fiatakorú terhelttel szemben elzárás kiszabására csak a Btk. 82. §-a szerinti rendelkezés alkalmazásával, kétszeres enyhítéssel volt lehetőség, aminek a másodfokú bíróság nem adta indokát. Ugyanakkor az általa alkalmazott 90 napi elzárás mértéke meghaladja a törvény szerint fiatakorú elkövetővel szemben kiszabható legfeljebb 30 napban meghatározott [Btk. 111. § (3) bekezdés] elzárás maximumát.
- [5] Ezért indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot fiatakorú I. rendű terhelt vonatkozásában változtassa meg, a terhelttel szemben a törvényes keretek között szabjon ki büntetést, ítélje őt fiatakorúak fogházában végrehajtandó szabadságvesztésre, a próbaidő alatti

elkövetésre tekintettel rendelje el a Pesti Központi Kerületi Bíróság 16.Fk.26.182/2011/10. számú ítéletével kiszabott 3 hónapi fiatakorúak fogházbüntetés végrehajtását, valamint állapítsa meg, hogy a terhelt feltételes szabadságra legkorábban büntetése kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható. Ezt meghaladóan a megtámadott határozat hatályában fenntartását indítványozta. Egyben a korábbi Be. 423. § (6) bekezdésében írtakra figyelemmel kezdeményezte az I. rendű terhelt vonatkozásában a megtámadott határozat végrehajtásának felfüggesztését is.

III.

- [6] A Kúria a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (2) bekezdés a) pontja alapján nyilvános ülésen bírálta el.
- [7] A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője a jogorvoslati indítványt - a hatályos Be. 868. § (1) bekezdésére hivatkozással, a felülvizsgálat okát a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában megjelölve - változatlan tartalommal fenntartotta. Továbbra is a megtámadott határozat megváltoztatására és az I. rendű terhelttel szemben a törvénynek megfelelő büntetés kiszabására tett indítványt.
- [8] A terhelt védője annyiban egyetértett az ügyészi indítvánnyal, hogy az alkalmazott elzárás mértéke törvénysértő, azonban a szabadságvesztés kiszabására irányuló ügyészi indítvánnyal szemben - a különös méltánylást érdemlő körülményekre tekintettel - a joghátrány nemének érintetlenül hagyásával a büntetés mértékének a törvényes keretek közti meghatározását kérte.

IV.

- [9] A felülvizsgálati indítvány alapos.
- [10] Az elsőfokú bíróság ítélete fiatakorú I. rendű terhelt tekintetében 2018. május 29-én vált jogerőssé, a másodfokú nyilvános ülésen részt nem vevő ügyész számára a másodfokú határozat kézbesítésére 2018. június 12-ét követően került sor. A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt 2018. július 2-án nyújtotta be, így a felülvizsgálati indítvány terhelt terhére való előterjesztésének a Be. 652. § (3) bekezdésében meghatározott időbeli feltétele adott, az indítvány joghatályos.
- [11] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt a bűncselekményeket 2014. április 18-án valósította meg; az elkövetéskor a tizenhatodik életévét betöltötte, de a tizenharmadik életévét még nem töltötte be, ekként a Btk. 105. § (1) bekezdése értelmében fiatakorú volt. A jogerős ítélet a felrött, a Btk. 368. § (1) bekezdésében meghatározott, a (2) bekezdés b) és c) pontja szerint minősülő, két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett önbíráskodás büntetnének kísérlete miatt a fiatakorú I. rendű terheltet 90 napi elzárásra ítélte.
- [12] A Be. 648. § a) pontja értelmében a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálatnak van helye.
- [13] A bíróság a büntetést a törvény által előírt büntetési tétel keretei között szabja ki.
- [14] A Btk. XI. Fejezete a fiatakorúak szabadságvesztésének kiszabásával kapcsolatban az általánostól eltérő, kedvezőbb rendelkezéseket tartalmaz. A törvény - szabadságvesztés alkalmazása esetén - a tizenharmadik életévét betöltött fiatakorú életkora és az általa elkövetett bűncselekmény szerint differenciál, mely utóbbit illetően a Különös részi büntetési tételkereteket veszi alapul. A büntetiskiszabás és a büntetési tétel a Btk. Általános Részében egymástól eltérő anyagi jogi fogalmak; ehhez képest a Btk. 106. §-ának szabályai a büntetés kiszabása körébe tartoznak.
- [15] Ezzel szemben a Btk. 82. §-a a büntetési tétellel kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz, amikor előírja, hogy a büntetési tételnél enyhébb büntetés milyen más tételkeretek között szabható ki. Ehhez képest a Btk. a büntetés enyhítését kivételes intézménynek tekint, a fentiekből kitűnően alkalmazásának feltétele az, hogy a kiszabható büntetési tétel minimuma a büntetés kiszabásának elveire figyelemmel túl szigorú legyen. A büntetés enyhítésének a Btk. 82. §-ában írt szabályai - a

Btk. 79. §-ának a büntetés célját és a 80. §-ának a büntetés kiszabásának mérlegelendő kereteit meghatározó rendelkezéseihez illeszkedően - nem kötelező rendelkezés, annak alkalmazása az alapügyben eljáró bíróság mérlegelésére tartozik.

- [16] A felülvizsgálati eljárásban annak megállapításánál, hogy a büntetés törvénysértő tartamú-e, kizárólag a bűncselekmény minősítéséhez tartozó büntetési tételeknek és a Különös Részben írt tételkeretet emelő rendelkezéseknek van jelentősége, az enyhítő rendelkezés alkalmazhatósága és az ebből eredő leszállási lehetőség figyelmen kívül marad (BH 2014.174.).
- [17] A Btk. szerint a három évi szabadságvesztésnél súlyosabban büntetendő bűncselekményeknél a büntetés enyhítésére csak az enyhítő szakasz (Btk. 82. §) rendelkezései alapján van törvényes lehetőség. A Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontja értelmében, amennyiben a büntetési tétel legkisebb mértéke két évi szabadságvesztés - márpedig a fiatalkorú terhelt által megvalósított bűncselekmény ilyen -, és e mérték a büntetés kiszabásának elveire figyelemmel túl szigorú lenne, helyett legkevesebb egy évi szabadságvesztés, kísérlet vagy bűnsegély esetében [a Btk. 82. § (4) bekezdése szerint, a 82. § (2) bekezdés soron következő d) pontja alapján] legfeljebb egy évnél rövidebb tartamú szabadságvesztés szabható ki. A Btk. 82. § (3) bekezdése értelmében a (2) bekezdés d) pontja esetében szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka vagy pénzbüntetés, illetve e büntetések egymás mellett is kiszabhatóak.
- [18] Mindezekre nézve nem ír elő eltérő rendelkezéseket a Btk. fiatalkorúakra vonatkozó XI. Fejezete sem. A Btk. Általános Részében meghatározott törvényi feltételek szempontjából a Különös Részben meghatározott büntetési tétel az irányadó.
- [19] Ez azt jelenti, hogy a Btk. 33. § (4) bekezdése és 82. §-a a büntetési tételnél enyhébb büntetés alkalmazhatóságát nem a fiatalkorúval szemben a cselekmény miatt kiszabható leghosszabb, vagy legrövidebb büntetési tartamhoz köti, hanem a Különös részi törvényi tényállásban megállapított büntetési tétel felső, illetve alsó határához igazítja.
- [20] A fiatalkorú terhelt terhére megállapított vagyron elleni erőszakos bűncselekmény Különös részi büntetési tétele mellett a szabadságvesztésnél enyhébb büntetési nem, így elzárás kiszabására a Btk. 82. §-a szerinti enyhítő rendelkezések alkalmazásával kétszeres leszállással a Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontja, illetve a (4) bekezdésére figyelemmel a (3) bekezdés alapján nyílik törvényes lehetőség. Mindebből következően a másodfokú bíróság az I. rendű terhelttel szemben kétszeres enyhítéssel szabadságvesztés helyett elzárást is kiszabhatott, amelynek csupán az volt a feltétele, hogy a büntetés kiszabásának a Btk. 80. §-a szerinti elveire figyelemmel, illetve fiatalkorú esetében különösen a Btk. 106. §-ában írt speciális elvárásokat is szem előtt tartva, a szabadságvesztést túl szigorú büntetési nemnek ítélje meg.
- [21] A Btk. 46. § (1) bekezdése szerint az elzárás tartamát napokban kell meghatározni, annak legrövidebb tartama öt, leghosszabb tartama kilencven nap. E büntetési nem tekintetében azonban a Btk. fiatalkorúakra vonatkozó XI. Fejezete az általános szabályokhoz képest eltérő szabályokat állapít meg, a Btk. 111. §-a értelmében a fiatalkorúval szemben kiszabható elzárás legrövidebb tartama három nap, leghosszabb tartama harminc nap.
- [22] Az elzárás fiatalkorúval szemben kiszabható minimális és maximális tartama olyan kötelező rendelkezés, amelytől eltérni nem lehet. Ekként a büntetőjogi marasztalás alapját képező bűncselekmény Különös részi büntetési tétele mellett 90 napi elzárás kiszabására a büntetéskiszabás kötelező szabályait megsértve, a fiatalkorúakra irányadó speciális szabályok figyelmen kívül hagyásával, törvénysértően került sor. Ez az anyagi jogi törvénysértés a Be. 648. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott felülvizsgálati ok.
- [23] A törvénysértő büntetés kiszabása miatt előterjesztett indítvány alapján folytatott felülvizsgálati eljárásban annak megállapításánál, hogy a büntetés törvénysértő tartamú-e, kizárólag a bűncselekmény minősítéséhez tartozó büntetési tételeknek és a Különös Részben írt tételkeretet emelő rendelkezésnek van jelentősége, az enyhítő rendelkezés alkalmazhatósága és az ebből eredő leszállási lehetőség figyelmen kívül marad. Önmagában az enyhítő szakasz alkalmazása vagy nem

alkalmazása nem felülvizsgálati ok (BH 2014.174.).

- [24] Következésképpen, ha a másodfokú bíróság az enyhítő rendelkezés kétszeres alkalmazásával 30 napot meg nem haladó tartamú elzárást szabott volna ki a terhelttel szemben, az megfelelné a törvényi tételkeretnek és nem alapozna meg felülvizsgálatot lehetővé tévő anyagi jogi szabálysértést.
- [25] A jelen esetben azonban a büntető anyagi jog szabályának megsértése a felülvizsgálat alapján orvosolható.
- [26] Az ügyben eljáró elsőfokú bíróság a tettehez és az elkövetőhöz mérten törvényesen határozta meg az I. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetést. Nem volt rá ok, hogy ettől eltérő, más büntetés alkalmazására kerüljön sor. Az elsőfokú bíróság által feltárt bűnösségi tényezők figyelembe vételével a büntetett előéletű, két oknál fogva is súlyosabban minősülő vagyon elleni erőszakos bűncselekményt a felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt megvalósító, és további büntetőeljárások hatálya alatt álló I. rendű terhelttel szemben kiszabott joghátrányt a Kúria törvényesnek ismert el azzal, hogy azzal egyező büntetést határozott meg.
- [27] Ennek megfelelően a szabadságvesztés mértékét a Btk. 109. § (2) bekezdése szerinti egy hónaptól öt évig terjedő keretben, 1 év 6 hónapban állapította meg, amelyet a Btk. 110. § (2) bekezdése értelmében fiatalkorúak fogházában kell végrehajtani. A feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezés a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontján alapul.
- [28] A fiatalkorút méltatlannak ítélte arra, hogy a közügyek gyakorlásában részt vegyen, ezért a Btk. 115. §-a alapján mellékbüntetésül 2 évre a közügyek gyakorlásától is eltiltotta.
- [29] A felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatti elkövetésre tekintettel a Btk. 87. § b) pontja alapján elrendelte a felfüggesztett fiatalkorúak fogháza büntetés utólagos végrehajtását is.
- [30] Ekként a Kúria a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott másodfokú határozatot megváltoztatta.
- [31] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti eljárási szabálysértés megvalósulását a Kúria hivatalból akkor is vizsgálja, ha a felülvizsgálati indítványt nem ebből az okból nyújtották be [Be. 659. § (6) bekezdése]. Az ügyben ilyen, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés nem valósult meg.
- [32] A felülvizsgálati eljárásban a kirendelt védő felkészülési és jelenléti díjaként [a 32/2017. (XII. 27.) IM rendelet 7. § (1)-(3) bekezdései alapján] felmerült bűnügyi költséget a Be. 664. § (1) bekezdése szerint az állam viseli.

V.

- [33] A fellebbezés és a felülvizsgálat kizártságára vonatkozó figyelmeztetés a Be. 653. § (1) bekezdése értelmében, figyelemmel a Be. 617. §-ára a Be. 614. § (2) bekezdésén, illetve a 650. § (1) bekezdés b) pontján alapul.

Budapest, 2018. november 13.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő
BÉ